

prima instanță: A. Negru
instanța de apel: N. Cernat, A. Pahopol, L. Bulgac

dosarul nr. 2ra-628/17

ÎNCHEIERE

05 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Ion Druță
Tamara Chișca-Doneva

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Zagrebelnîi Vasili împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin atragerea ilegală la răspundere contravențională,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 septembrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 01 aprilie 2016, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La 29 ianuarie 2016, Zagrebelnîi Vasili a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin atragerea ilegală la răspundere contravențională.

În motivarea acțiunii a indicat că la data de 15 martie 2015 în privința sa a fost întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție, iar la data de 16 martie 2015 a achitat amenda în sumă de 300 lei, care i-a fost aplicată în baza procesului-verbal și decizia agentului constatatator.

Sușține că prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 15 mai 2015, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 iulie 2015, procesul-verbal cu privire la contravenție din 15 martie 2015 a fost anulat, iar procesul contravențional încetat.

Menționează că reprezentanții Inspectoratului Național de Patrulare i-au lezat onoarea și demnitatea catalogându-l ca fiind o persoană fără loc de trai permanent.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998.

Solicită încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul său a sumei achitate cu titlu de amendă, la 16 martie 2015, în mărime de 300 lei și încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul său a prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 01 aprilie 2016, acțiunea a fost admisă parțial, fiind încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Zagrebelnîi Vasili, suma de 300 lei, achitată cu titlu de amendă aplicată în baza procesului-verbal cu privire la contravenție nr. 3508617686756151 din 15 martie 2015 (anulat prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 15 mai 2015).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 septembrie 2016, a fost respins apelul declarat de către Ministerul Justiției al RM și menținută hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut prevederile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998 și art. 1405 Cod civil, care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

Cu referire la normele citate și în coraport cu materialele pricinii, instanța de apel a considerat legală și întemeiată concluzia primei instanțe de a admite parțial acțiunea, or prima instanță corect a stabilit temeiul răspunderii statului pentru prejudiciul material cauzat prin atragerea ilegală la răspunderea contravențională.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de apel a reținut că prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe, iar amenzile se restituie de la buget din fondul în care acestea au fost virate sau de către organul care a beneficiat de aceste sume.

Or, Inspectoratul Național de Patrulare este o subdiviziune specializată cu funcție operațională în cadrul Inspectoratului General al Poliției, care la rândul său se află în subordinea Ministerului Afacerilor Interne al RM care este o instituție centrală de specialitate finanțată direct de la bugetul de stat, concluzionând că suma ce urmează a fi achitată cu titlu de reparare a prejudiciului material, se încasează din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției.

La 28 decembrie 2016, Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și pasibilă de casare.

Menționează că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în condițiile în care pentru aplicabilitatea Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998, necesită a fi întrunite atât circumstanțele prevăzute de art. 6 - dreptul la repararea prejudiciului, cât și cele prevăzute de art. 3 - cazurile de reparare a prejudiciului material și moral, aceste norme fiind indisolubile nu pot fi aplicate separat.

Susține că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale, și anume existența faptei ilicite și aplicarea legală a amenzii administrative de către instanța de judecată. În speță, amenda administrativă a fost aplicată de către agenții constatatori ai Inspectoratului Național de Patrulare, dar nu de către instanța de judecată.

În contextul dat, consideră că prima instanță eronat a dispus încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul lui Zagrebelnîi Vasili a sumei prejudiciului moral, în contextul în care la caz nu sunt întrunite toate condițiile de aplicabilitate a prevederilor Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998.

La fel, relevă că reieșind din prevederile art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, acțiunea înaintată de Zagrebelnîi Vasili împotriva Ministerului Justiției urmează a fi respinsă, deoarece sarcina compensării prejudiciului moral și material cauzat reclamantului îi revine subiectului responsabil care a aplicat ilicit amenda contravențională, și anume Inspectoratului Național de Patrulare ca entitate juridică autonomă și distinctă ce dispune de buget propriu.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale

La caz, se constată că decizia instanței de apel din 13 septembrie 2016, a fost recepționată de recurent la data de 31 octombrie 2016, fapt ce se confirmă prin ștampila cu nr. de intrare 20951 aplicată pe scrisoarea de însoțire din 16 septembrie 2016, prin care în adresa recurentului a fost expedită copia deciziei (f. d. 70).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 28 decembrie 2016 împotriva deciziei instanței de apel din 13 septembrie 2016 în termen.

La data de 27 februarie 2017, în adresa intimatului Zagrebelnîi Vasili a fost expediată copia recursului declarat de către Ministerul Justiției al RM cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Însă, intimatul nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință în termenul stabilit.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției al RM este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției al RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Mai mult, argumentele invocate în recurs se axează asupra fondului cauzei, constituind o reproducere a celor aduse în cererea de apel.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în

recursul declarat de către Ministerul Justiției al RM asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ministerul Justiției al RM ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Ion Druță

Tamara Chișca-Doneva